

HJÄRTAT STORMAR SÅ VILT
Läroarhandledning

Drottningholms
Slottsteater
1766

Välkomna till 1700-talets världsunika teaterhus

Det är i år extra roligt att få bjuda in den unga publiken på ett förvandlingsäventyr där vanliga dödliga kämpar bland gudar, hjältar och monster!

Här hittar du som lärare kortfattad historik och praktisk information om Drottningholms Slottsteater och förhoppningsvis inspiration till att förbereda eleverna inför upplevelsen. Det finns även förslag på efterarbete i klassrummet.

Drottningholms Slottsteater

Drottningholms Slottsteater byggdes 1766 på uppdrag av drottning Lovisa Ulrika som arbetade aktivt för att bjuda in europeiska kompositörer, musiker och teaterkonstnärer till Sverige. Hon var mor till kung Gustav III som i sin tur utvecklade den svenska operan och teatern till en kulminerande glansperiod 1777-1792. Här verkade bl a kompositörerna Kraus och Naumann, balettmästaren Gallodier och det framfördes operor av tonsättare som Gluck.

Teaterbyggnaden är ritad av arkitekten Carl Fredrik Adelcrantz. I dag finns ingen motsvarighet i världen till Drottningholmsteatern – en intakt 1700-talsteater som vittnar om en tid fylld av nya idéer och som fortfarande fungerar som en levande teaterscen. Teatern är en del av Världsarvet Drottningholm och en nationell institution med uppdrag och anslag från regeringen.

Den på utsidan enkla byggnaden gömmer en lekfull interiör.

Teatersalongen

När slottsteatern invigdes 1766 hade man i Sverige inte sett maken till scenmagi och teatermekaniska mästerverk. På den lutande scenen finns en bedårande vacker kulissvärld som är anpassad till 1700-talets repertoar. De handmålade kulisserna skiftas med ett scenmaskineri i trä som drivs för hand med rep och block. Här finns rörliga vågor och ljudeffekter som åska och vind.

Déjeunersalongen

Déjeunersalongen betyder frukostsalongen på franska och är en senare tillbyggnad från 1791 skapad av arkitekten och teaterdekoratören Louis Jean Desprez. Gustav III träffade den franska arkitekten på en inspirationsresa i Italien och bjöd honom till Sverige.

Hovet använde rummet för att äta frukost till hornmusik som spelades på läktaren. Men framför allt var salongen avsedd för fester och dans. De stora fönstren skulle på det italienska viset skapa närhet till den engelska parken utanför. Salongen hann dock inte bli helt färdigställd innan Gustav III mördades på maskeradbalen i Stockholm 1792. Teaterverksamheten avstannade och Déjeunersalongen började användas i helt andra syften. Den förvandlades till sädsmagasin, stenhuggeri, målarverkstad.

På 1800-talet målade man om väggarna i vitt men ett sekel senare upptäcktes spår av den gula marmorerade originalfärgen. 1998 restaurerades salongen fullt ut efter Desprez' ursprungliga intentioner och används idag som foajé.

Myter, sagor och barn

”Just emedan barnen ofta tycker att livet är förvirrande måste de få chansen att förstå sitt jag i denna komplicerade värld där de ska finna sig till rätta. För att kunna detta måste de få hjälp att få sammanhang i sitt kaos av känslor. Barnen behöver idéer om hur de ska städa inom sig för att sedan skapa ordning i sitt liv.”

BRUNO BETTELHEIM (1903–1990), barnpsykolog och författare

Mytologiska gestalter och deras förvandlingsäventyr i kombination med musiken och sången fungerar som städverktyg i känslornas värld.

Den mytologiska bakgrunden till föreställningen

Under antiken dyrkade och bad människorna i Rom och Grekland till mäktiga gudar. Några av dem nämns eller gestaltas i föreställningen. Det förekommer även hjältar, monster och vanliga dödliga:

ORFEUS är musikens gud. Han spelar lyra och sjunger.

EURYDIKE är en nymf – ett gudomligt väsen.

PLUTO är dödens gud och härskare i underjorden.

ARIASTOS är herdegud som vaktar hjordar och bikupor.

ARIADNE är kung MINOS dotter.

THESEUS är en hjälte.

MINOTAUROS är ett monster, till hälften tjur och till hälften människa. Han är ARIADNES halvbror.

DIANA är jaktens och de vilda djurens gudinna.

MINERVA är visdomens gudinna.

BACCHUS är festens gud.

NEPTUNUS är guden som härskar över haven och floderna. Han har en stor treudd – ett spjut med tre spetsar. Fiskare och sjömän tillber honom. NEPTUNUS kan göra havet lugnt eller stormigt.

AMOR är kärleksguden. Han är barn till kärleksgudinnan VENUS och krigsguden MARS. Han har en båge och skjuter kärlekspilar. När en människa blir träffad av pilen blir hon kär. Ibland busar AMOR med människor och skjuter både kärlekspilar och hatpilar. Då kan människor bli osams. På Alla hjärtans dag kan det finnas kort på AMOR där han är omringad av rosor, druvor eller hjärtan förstås!

Myten om Orfeus och Eurydike

EURYDIKE flydde från ARIASTOS som jagade henne. ARIASTOS hade starka känslor för henne men hon ville inte veta av honom då hon var kär i ORFEUS. Hon råkade under sin flykt trampa på en giftorm och dö.

ORFEUS spelade musik och sjöng sorgliga sånger då han var mycket ledsen över att hans käraste EURYDIKE hade dött. Hans sånger fick gudarna att börja gråta. Han gick till PLUTO och övertalade honom att få hämta EURYDIKE från dödsriket. Gudarna bestämde att ORFEUS inte fick vända sig om för att se på henne förrän de var uppe i dagsljuset. ORFEUS hade längtat så mycket efter EURYDIKE så han kunde inte låta bli att se på henne innan de var ute ur dödsriket. Det blev sista gången han såg henne. EURYDIKE sjönk tillbaka till underjorden. ORFEUS blev förkrossad och vandrade omkring i skogen. Han sjöng de allra sorgligaste sångerna.

Myten om Theseus, Minotauros och Ariadne

THESEUS skulle offras åt odjuret MINOTAUROS. ARIADNE var kär i THESEUS och gav honom ett invigt svärd med vilket han skulle döda odjuret i labyrinten. Han fick även ett trådnystan av henne. Med hjälp av tråden kunde THESEUS hitta vägen tillbaka från labyrinten. Han fäste tråden vid ingången och rullade upp den när han trängde in i irrgångarna i labyrinten. Han dödade monstret MINOTAUROS djupt inne i labyrinten och följde sedan tråden för att hitta tillbaka ut. Sen tog han med ARIADNE på sitt skepp och de flydde mot Athen. De övernattade på ön NAXOS och när ARIADNE sov krävde gudarna att THESEUS skulle överge henne. När hon vaknade blev hon mycket ledsen. Festguden BACCHUS gjorde henne glad och de gifte sig. Det blev ett bröllop där alla gudar deltog.

Idag menar vi med ordet "ariadnetråd" en ledtråd i en berättelse. Om det trasslar till sig och du hamnar i svårigheter, kan du hitta en lösning med ariadnetråd som hjälpmedel.

Myten om Hero och Leander

HERO levde vid kusten i Europa och LEANDER i Asien. De var kära i varandra. LEANDER simmade varje natt över havet till HERO. Han följde en fackla som HERO brukade sätta upp i ett torn. En stormig natt slocknade facklan. LEANDER drunknade i havet. När HERO fick reda på det blev hon förtvivlad. Hon kastade sig från tornet och dog. Gudarna blev så gripna av kärleksparet att de bestämde sig för att låta dem återuppstå som två fåglar.

MUSIKEN, SÅNGEN OCH PERSONERNA SOM HAR HITTAT PÅ FÖRESTÄLLNINGEN

Vem har hittat på föreställningen?

Hjärtat stormar så vilt är skapad av operasångerskan ANNASTINA MALM och regissören SOPHIE HELSING. ANNASTINA bor både i Sverige och Frankrike och hon ville göra en föreställning med kantater. Det blev ett förvandlingsäventyr bland människor, gudar, hjältar och monster. SOPHIE är regissör och det betyder att hon har även fått hitta på i vilka rum föreställningen ska spelas, vad som ska finnas på scenen och hur sångarna ska uppträda när de sjunger och spelar olika roller.

Vad händer i föreställningen?

AKT I

En sorgsen HERDINNA har suttit ensam i sin tavla i 300 år. Trött på sitt öde bestämmer hon sig för att bryta sig ut ur den tråkiga tillvaron i ramen. Där ute sker ett oväntat möte. HERDINNAN förvandlas till nymfen EURYDIKE som förälskar sig i sångguden ORFEUS. Mitt i lyckoruset blir EURYDIKE biten av en orm och dör. Orfeus följer henne ned i underjorden och möter där guden PLUTO som vaktar dödens rike. Med sin lyra och sång övertygar ORFEUS honom om att EURYDIKE ska få komma tillbaka till livet. Men det finns ett villkor: ORFEUS får inte vända sig om förrän de är tillbaka i dagens ljus, annars kommer EURYDIKE försvinna för alltid.

AKT II

På en öde ö i Medelhavet ligger kungadottern ARIADNE och sover och drömmar. Hon har hjälpt hjälten THESEUS att besegra MINOTAURUS, ett fruktat monster till hälften människa, till hälften tjuv. MINOTAURUS var även ARIADNES halvbror och bodde i en labyrint som ingen människa någonsin hade kommit ut ur levande. När THESEUS begav sig in i labyrinten gav ARIADNE honom en lång tråd och genom att följa den tillbaka kunde han hitta ut igen. Han har lovat att hon ska få följa med till Athen och bli hans fru, men när ARIADNE vaknar ser hon hur skeppet försvinner vid horisonten. Han har seglat iväg utan henne.

HERO och LEANDER bot på var sin sida om ett sund i Egeiska havet och älskar varandra i hemlighet. Om nätterna simmar LEANDER till HERO och för att han ska hitta fram låter hon en lykta vara tänd i tornet. En natt blåser det upp till storm. Lyktan släcks av vinden och LEANDER simmar bort sig i stormen. På morgonen hittar HERO honom uppsköld på stranden. I sin olycka dyker även hon i havet. Men gudarna rörs av deras kärlek och låter dem återförenas som fåglar i himlen och få evigt liv.

Vad är en kantat?

En kantat sjungs av operasångare. Cantare betyder ”sjunga” på italienska. Varje kantat är en miniopera och berättar ofta historier om människor, hjältar, väsen, monster och gudar som fanns i antika Grekland och Rom. Kantaterna i den här föreställningen kommer från Frankrike och sjungs på svenska och franska. Sångerna skrevs på 1700-talet under en tid som kallas för barocken.

Hur är det att vara operasångare?

”En sångare måste öva mycket och stämbanden i halsen måste hållas i trim. Man måste se till att inte bli förkyld! Även om rösten är viktigast, gäller det också att spela teater.”

DAVID RISBERG

Vad är lyran?

Lyran är ett mycket gammalt stränginstrument. Den fanns redan för fem tusen år sedan! I det antika Grekland framfördes det dikter till spel på lyra. Därav kommer ordet ”lyrik” som betyder poesi.

Ensemblen

ELIN GABRIELSSON spelar barockviolin som är en föregångare till fiolen som används i symfoniorkestrar i dag. Barockviolin användes mest på 1700-talet. Viola da gamba spelas av DANIEL HOLST. Instrumentet fanns redan för 400 år sedan i Frankrike och Italien. Det är en föregångare till dagens kontrabas. ”Da gamba” betyder att den placeras mellan benen. KRISTINE WEST spelar både flöjt och traversflöjt. Cembalo är ett gammalt klaverinstrument och spelas av MARCUS MOHLIN.

Musiken

Le dépit généreux (MICHEL PIGNOLET DE MONTÉCLAIR)

Léandre et Héro (LOUISE-NICOLAS CLÉRAMBULT)

Orphée (PHILIPPE COURBOIS)

Ariane (PHILIPPE COURBOIS)

Rossignols amoureux ur Hippolyte et Aricie (JEAN-PHILIPPE RAMEAU)

Du dieu d’amour ur Les Amants trahis (JEAN-PHILIPPE RAMEAU)

Fôrets paisibles ur Les Indes Galantes (JEAN-PHILIPPE RAMEAU)

Kompositörerna

LOUIS-NICOLAS CLÉRAMBAULT (1660 - 1725) var verksam i Paris som organist och kompositör bl a vid LUDVIG XIV:s hov. Känd som både den franska kantatens och sonatens fader.

Mycket lite är känt om PHILIPPE COURBOIS förutom att han var verksam 1705 – 1730, bland annat vid Hertiginnan av Maines hov utanför Paris. Komponerade kantar och sånger samt en del liturgisk musik.

MICHEL PIGNOLET DE MONTÉCLAIR (1667- 1737) var kompositör och kontrabasist, verksam bl a i Paris. Även musiklärare och författare till musikteoretiska verk.

JEAN-PHILIPPE RAMEAU (1683-1764) var den ledande operakompositören efter JEAN-BAPTISTE LULLYS död. Han var även teoretiker.

[Lyssna på musiken! Det finns en spellista på Spotify, sök Hjärtat stormar så vilt eller klicka här](#)

Koncept och musikalisk utformning • ANNASTINA MALM

Regi • SOPHIE HELSING

Scenografi • CHRISTER NILSSON

Kostymer • ANNA KJELSDOTTER

Mask och peruk • CATHARINA LUNDIN

ANNASTINA MALM • mezzosopran

DAVID RISBERG • baryton

ELIN GABRIELSSON • violin

DANIEL HOLST • viola da gamba

KRISTINE WEST • traversflöjt och flöjt

MARCUS MOHLIN • cembalo

ANNASTINA MALM

DAVID RISBERG

ELIN GABRIELSSON

DANIEL HOLST

KRISTINE WEST

MARCUS MOHLIN

Föreställningen ges med stöd av Stiftelsen Signatur, Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Drottningholmsteaterns Vänner, Stiftelsen Hjälpfonden, Kerstin Hjelt, Anders Bodin samt anonyma givare

Praktisk info om besöket i teaterbyggnaden

Eftersom teaterhuset är gammalt och känsligt för slitage, gäller följande:

- När ni kommer till teaterhuset, blir eleverna och även de vuxna ombedda att lämna in alla väskor och ytterkläder i garderoben.
- Man får inte röra vid väggar och föremål i byggnaden.
- Det är inte tillåtet att förtära mat och dryck i byggnaden.
- Toaletter finns inne i teatern men också i en byggnad intill restaurangen som ni ser när ni kommer av bussen.
- Fotografering är inte tillåten under föreställningen.

Packa gärna matsäck och ta med, det är väldigt fint att ha picknick i den Engelska parken utanför teatern. Där kan eleverna också springa och leka före eller efter föreställningen.

FÖRSLAG PÅ EFTERARBETE

Skriv en berättelse

Eleverna kan skriva egna berättelser med mytologiska varelser.

Ett exempel på förutsättningar:

Hitta på ett monster som är till hälften djur, till hälften människa. Kom på en hjälte från vår tid eller framtiden som ska förvandlas till någon annan.

I havet runt skärgården härskar guden NEPTUNUS, på himlen åskguden ZEUS. Hjälten är på en båt och monstret på en ö där den vaktar...

Berätta en historia om hjälten som ska ta sig med båten till ön. Vad vill hjälten göra på ön? Vad gör gudarna NEPTUNUS och ZEUS? Och vad händer när hjälten

möter monstret? När förvandlas hjälten till någon annan som du har hittat på?

Vad händer sen? Hur slutar berättelsen?

Var i kroppen känns det?

En övning i par:

Eleverna får berätta till varandra var i kroppen de olika känslorna känns. Det kan vara en bra idé att rita konturerna av en kropp på en A4 på förhand för att underlätta visuellt. Eleverna kan skriva känslorna på kroppen på pappret – glädje, ilska, rädsla, spännande, kär, ledsen, arg, rastlös, skam.

Diskussionsfrågor i par:

- Har du någon gång sagt "Nej" fast du hade velat säga "Ja"? Hur gick det till? Vad kände du?
- Har du någon gång sagt "Ja" fast du hade velat säga "Nej"? Hur gick det till? Vad kände du?
- Ibland kan man känna flera olika känslor på samma gång. Har det hänt dig? Vad kände du då?

KOM TILLBAKA PÅ VISNING AV TEATERHUSET!

Under ett skolbesök upptäcker vi tillsammans historien om Drottningholms Slottsteater sedd genom konstnärers, aktörers och kungligheters ögon. Vårt skolprogram följer riktlinjerna för Lgr22 och utgör ett utmärkt komplement till undervisning i många ämnen. Våra visningar och workshops anpassas till alla årskurser och barnens behov.

Workshops

- I workshopen **Opera** får de stora känslorna ta plats. Vi arbetar med gestaltning, musik och undertexter. Hur kan vi uttrycka vrede eller sorg?
- I workshopen **Rösten som instrument** undersöker vi rösten som spegel för vårt personliga uttryck.

Våra pedagoger besöker er klass och inspirerar eleverna till konstnärligt utforskande i ca 1,5 timme. Max 25 deltagare/workshop.
6 600 kr/workshop inkl. besök med visning av teatern.

Vi tar emot skolklasser hela året.
Mer information och bokning: guide@dtm.se

